

אבל, **כי האי גוונא מי אמר?**! הרי הם שני מינים, ומה שמעיד זה מכחישו עד השני, ואיך צירפם רבי אמי(4)?!

ומתצינן: **לא** מדובר שהעדים העידו על הודאת שמן ויין, כי אז אכן העדות בטלה, אלא, **צריכא**, המעשה היה לדמי, דמי שמן ויין, האחד העיד שהודה לו שווי חבית שמן, והשני העיד שהודה לו שווי חבית של יין, ועל זה חייב רב אמי לשלם דמי יין, כמו במנה ומאתיים.

הגמרא דנה בדין אחר. שני עדים העידו על הלוואת מנה, רק שנחלקו במקום ההלוואה [ואין(5) מדובר במקום אחר לגמרי, כי אז בלי ספק דינה כעדות מוכחשת, שהרי הוכחשו בחקירות, ולא יוכלו לקיים הזמה, אלא במקומות שונים באותו מקום].

עד **אחד אומר:** "ראיתי שהלוהו מנה **בדיוטא העליונה**" [עלייה הבולטת לרשות

הרבים על פני רוחב הבית, ובני רשות הרבים עוברים תחתיה] ואחד אומר: **"בדיוטא התחתונה"**.

והאיבעיא היא הם, אם מצרפין עדותן.

אמר רבי הנינא: מעשה כזה **בא לפני רבי**. וצירף עדותן. כדעת רב יהודה הסובר שעדות המכחישות זו את זו בכדיקות — עדותן קיימת(6).

שנינו במשנתנו: **ומניין לכשיצא כו'**

תנו רבנן: מניין אנו למדים להלכה זו:

לכשיצא הדיין מבית הדין, לא יאמר לבעל הדין שיצא חייב בדין: "הריני מזכה וחבירי מחייבין, אבל מה אעשה שחבירי רבו עלי".

תלמוד לומר: **לא תלך רכיל בעמך**. ועוד מקרא **אומר:** **הולך רכיל מגלה סוד**.

אבל הרמב"ם כתב במפורש שהעדות בטלה משום שהוכחשו. וזה לשונו (פרק ג' מהל' עדות הלכה ג'): וכך אם אמר האחד חבית של יין הלוהו, והשני אומר של שמן היתה — עדותן בטילה שהרי הוכחשו בדרישה. הבית חדש חולק על הבית יוסף, וסובר שגם לדעת רש"י בטלה העדות משום דהוכחשו, ואינו חייב ליטבע להכחיש את העד.

5. כן כתבו היד רמ"ה והטור. עיין בשו"ת רבי בצלאל אשכנזי (סימן ד').

6. רש"י כתב שצירפן גם משום שסובר כרבי יהושע בן קרחה, הסובר שאין העדים צריכין לראות מעשה אחד, וגם משום שסובר כרב יהודה.

היו מצרפים עדותו, לכן אף אם הכחישו זה את זה, דאין מוטל על העדים אלא לדעת סכום המעות.

ורבא אליבא דרב יהודה חולק, וסובר שלא הפקיעו דיני ממונות מדרישה וחקירה מכל וכל, ולכן הם כעדות מוכחשת.

4. פירש רש"י: כהאי גוונא דתרי מילי נינהו וכולי האי מוכחשו אהדדי מי אמר.

וכתב עליו הבית יוסף (סימן ל'): ונראה לומר: דמכחשי דנקט רש"י — לאו דוקא, שאין זו מכלל החקירות והדרישות. אבל עדותן בטלה, לפי שאין על כל חבית אלא עד אחד, ולכן עדותן בטלה מלחייבו לשלם. אבל חייב ליטבע שבועת התורה [=שבועת עד אחד] שעד אחד מחייבו שבועה.